

Rainer Werner Fassbinder
PRAHT, LINN JA SURM

TEGELASED

ROMA B.
PRL EMMA VON WALDENSTEIN
PRL TAU
ASBACH-LILLY
MISS VIOLET
MARIE-ANTOINETTE

ACHFELD
KRAUS, PETER
MÜLLER II
FRANZ B.

VÄIKE PRINTS
HANS VON GLUCK
OSCAR VON LEIDEN
HELLFRITZ, TENOR
JIM

A., hüüdnamega RIKAS JUUT
KÄÄBUS

HÄRRA MÜLLER
PROUA MÜLLER

ESIMENE VAATUS

1. stseen

Tegevus toimub Kuul, sest see on niisama elamiskõlbmatu kui Maa, iseäranis linnad. Ees vasakul kilesse mähituna: Marie-Antoinette ja Jim.

Roma B., prl Emma von Waldenstein, prl Tau, Aschbach-Lilly ja miss Violet söövad hommikust. Lisaks sellele ootavad nad kliente.

PRL TAU/MISS VIOLET *kaanonit lauldes*

*Abendstille überall,
nur am Bach die Nachtigall,
singt ihre zarte Weise
wohl klagend durch das Tal.
/Kõikjal õhtuvaikus,
vaid oja äärest kaikub
ööbikulaulu sulnis viis
ja läbi oru kandub siis./*

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Te oleksite pidanud loobuma.

ASBACH-LILLY Selle väikekoodanliku kõõma pärast? Olge n'd ikka! Selline pistab mehe omale prakku ja läinud too ongi – keeletult ning särata silmis.

ROMA B. Mis kasu oleks tal tema kongis särast silmis? Ja keel? Mis see veel on?

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Ja kui ta välja lastakse, lööb ta naisel pea lõhki, mu armas. Te oleksite pidanud loobuma. Ja väikekoodanlikud oleme me ju ka. Vähemasti oma hinges.

ASBACH-LILLY Minu hing on minu jagu, prl von Waldenstein. Sellele ei lase ma niisama lihtsalt kedagi räpaste käppadega ligi.

ROMA B. Hing on jumal, preili, mitte teie omand. Nii-öelda laenuks antud. Mõni üürib välja iseennast, peab end jumalaks, laseb endale maksta, on üks meie hulgast – lits. Te muigate? Ärge muiake midagi. Muigamine ei ole hea. Niimoodi võib kergesti endast juhmi mulje jätta.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Ta saab kaks aastat. Kõige rohkem kolm. Mõte idaneb mehe peas, idaneb, areneb ja lõpuks plahvatab. Pauk õpetab meid hirmu tundma.

ASBACH-LILLY Te ajate mulle hirmu nahka, preili von Waldenstein. Ja teile meeldib mind hirmutada. Te olete haige. See oli kahtlemata saatuslik öö. Igatsus nahal, viha peas, minu üsa vali kaeblev karje. Sinu riist, Oscar, anna ta mulle, see sinu riist. Te teate kindlasti, et Oscar on tõeline looduse ime. Nüüd jääme mõlemad kiratsema.

ROMA B. Te haletsete ennast, reedate mehe, haletsete ennast reedetud mehe pärast. Te hakkate liiga hilja mõtlema.

Tuleb Achfeld. Seisab prostituutide keskele, loeb liisusalmi.

ACHFELD Ene-mene-mii, sind kepin põlvili, ene-mene-muu, su auk on päris suur. *Valik langeb miss Violetile. Naine tõuseb püsti ja lahkub koos Achfeldiga.*

PRL TAU Tema riist on nii tilluke, et sellega võiks rahumeeli kas või kõrva truckkida.

ASBACH-LILLY Ma ei tea, see külm niiskete linade vahel. Ja linad on alati niisked. Ainult Oscar mõistis neid kuivatada. Oscar tegi imet. Kuid ta pettis mind.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Mõistlik vale on nagu viimsepäeva värske kaste.

ROMA B. Näete siis, mis oleks tõde ilma valeta? Vale ise.

Rahulikult sammul tulevad lavale Kraus, Peter; Müller II ja Franz B. Nad tõmbavad välja püstolid ja lasevad Asbach-Lilly maha. See on sümbolne tegu. Asbach-Lilly lendab keereldes läbi õhu ja kisendab. Siis variseb ta kokku. Kolm meest lahkuvad, nagu tulidki. Rahulikult.

PRL TAU laulab Kõikjal õhtuvaikus... Teised ühinevad lauluga. Asbach-Lilly tõuseb surnuist üles.

ASBACH-LILLY Helde taevas, see on nii ilus. Surra.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN See nägi üpriski usutav välja, te peaksite end edasi arendama.

ASBACH-LILLY Mul oli teie hirm naha vahel.

PRL TAU Hirmuga tuleb siis näitlemine paremini välja?

ASBACH-LILLY Ilmselt küll. Ma ju teadsin, et need on kõigest paukpadrunid. Lõppude lõpuks ei ela me Chicagos.

Väike prints tuleb kiirel sammul.

VÄIKE PRINTS Andestage, mul on kiire. Mu närvid. Nojah, mu boss, mõistate, see rikas juut, enamik teist ju teab teda küll, tema mõistus kuluks marjaks ära, tahab, ja nimelt poole tunni pärast – tekib küsimus, et kas hullumeelsus on süsteemipärane – suurte rindadega naist, need on tema sõnad; mitte tissid, ütles ta, või nidad, ei, rinnad, nagu otsiks ta endale ema. – *Prl Tau tõuseb püsti ja läheb koos temaga ära.* – Ema, kellele ta saab mõttes rusikaga näkku virutada ja kelle suuri ripprindu lakkuda. Kui sul on raha, ei lase hullumeelsus end pikalt oodata, ütlen ma endale alati lohutuseks, te vabandage mind. Teinekord lobiseme edasi. *Väike prints ja prl Tau on lahkunud. Vaikus.*

ROMA B. Kui keegi ei laula, on vaikne.

ASBACH-LILLY Teie laterdamine välja arvata.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Oi palun-palun, ärge tülitsege. See teeb mind alati nii kurvaks.

ROMA B. Teie meeleheaks annab maailm aimu, mis plaanid tal meiega on. Aga – teil on õigus. Mis kasu sellest on.

ASBACH-LILLY Mulle see maitseb, seda enam, et mees ei saa mult enam isu röövida.

ROMA B. Olgu siis, et nälg õgib ennast ise ära. Nagu mõtted. On pime, ja mu peas on mingi värin.

Hans von Gluck astub lavale ja laulab „Väikest oömuusikat“. Asbach-Lilly tõuseb ja tantsib selle saatel balletti. Mõlemad lahkuvad tantsides ja lauldes.

ROMA B. Kas teate muinasjuttu irvitavast hiinlasest?

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Ei.

ROMA B. Mina ka mitte. Kuid ma olen kindel, et selline on olemas. Sest kõik on olemas. Maailm on väike, ja mõtted, lugematud mõeldud mõtted viivad selle tasakaalu kaotuse piirile. Ja ühel päeval lööb see korraks kõikuma ning variseb kokku. Ja mõtted, inetud ning ilusad, on läinud – läinud ja kõik. Niisama mõttetult nagu praegu.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Te olete alatu, Roma. Te heidate nalja, ja sisimas võidutsete minu üle. Te tahate võita, võita, ja see võit annab teile sooja, mida te vajate, ning mina külmun teie kõikvõimsuse kätte ära.

ROMA B. Ärge mõelge. Mõtted tapavad mõnu.

Oscar von Leiden tuleb aeglasel sammul.

OSCAR VON LEIDEN Mul on hirm. Mul on alati olnud naiste ees hirm. Ma ei puutu neid, mõtlen ma, mitte kunagi. Sel juhul ei saa see leegitsev kiir mind kõrvetada. Kuid see mõte on algusest peale vale, sest surm, mõtlen ma unenäos, tuleb siis, kui ükski naine mind ei puutu. Nii need kaks mõtet muudkui heitlevad. Mõlemad toovad surma. Valin surma naise kaudu, käib mul peast läbi, ja nii otsustasin ma olla ohvriks timukale, naisele. Ma võtan bruneti. Blond on klaasist. Ta läheb katki ja ma võin endale sisse lõigata. Ma ei talu verd. *Oscar von Leiden ja prl Emma von Waldenstein lahkuvad.*

ROMA B. *hakkab kaanonit laulma, lõpetab aga kohe.* Külm on. Ja Franzil on raha vaja.

Hellfritz, Tenor astub lavale. Ta on täna türklasest tänavapühkija. Ta korjab kokku lõbunaiste hommikusöögi jäägid.

ROMA B. Armastust?

HELLFRITZ, TENOR Armastust? Mida armastust!

ROMA B. Kümme marka. Viis! Vihkan!

HELLFRITZ, TENOR Viha hea – etem mis armastus. Armastus mitte hea. Palju armastus, palju haigus. *Lahkub.*

ROMA B. Kebi minema, kasimatu muulasemunn, sina haisev kärnane peni, jõletis, koletis – mees! *Võtab oma noa, kisendab sõna „mehed“, tormab oiates, ägades kilehunniku poole, torkab seda noaga, sealt voolab verd. Kilehunnik laguneb laiali, Marie-Antoinette ja Jim tulevad kile seest välja, nad on alasti.*

MARIE-ANTOINETTE/JIM *Duett „La Traviatast“.*

Roma B. laskub põlvili ja palvetab. Tema selja taga toimub ümberehitus.

2. stseen

Kööktuba, miljöö realistlik. Franz B. tuleb uksest sisse.

FRANZ B. Noh?

ROMA B. Ära löö!

FRANZ B. Kes sind lööb? Kes sind armastab, see sind ka lööb. Niisiis? Kes sind lööb?

ROMA B. Sina – armastad mind, niisiis...

FRANZ B. Niisiis ma löön sind, kui ma sind armastan. Aga ma ei saa sind päev ja öö läbi armastada. Ja siis jällegi terve päeva. Kui palju? *Roma B. tõuseb püsti.* Niisiis? Kui palju?! Saan aru. Jälle mitte midagi. See on sel nädalal juba kolmas kord.

ROMA B. Külmm oli, Franz. Ma seisin nii kaua, et jalad pidid ära kuluma. Ma võimlesin, hingasin sügavalt. Lõpuks palvetasin. Terveid tunde. Kedagi ei tulnud. Nagu nõiutud.

FRANZ B. Ja siis? Mis minust nüüd saab? Kas ma tihkan teiste, edukamate hulgas nägu näidata? Kas ma saan rahuliku südamega õlut juua? Ka teised aru ei saa, et see on mees, kellele on otsaette kirjutatud, et ta on luuser?

ROMA B. Palun vabandust.

FRANZ B. Mis kasu on mul sinu vabandusest? Armetu on niimoodi alandusse surra. Anna mulle vabadus, Roma, ja vabadus on raha. Täna on laupäev, pank on kinni. Hobuste võiduajamine ootab. Mida vaja, seda vaja. Marss tööle! Eluga ja tulusalt. Tee minekut!

ROMA B. Külmm on, Franz. Põlved värisevad. Mul on kõha. Mul on juba mitu päeva kõha. See ajab mulle hirmu peale, see kõha. Tahtsin arstile minna, aga mul polnud raha.

FRANZ B. Ära hakka minuga kauplema. Ma ootan kaks tundi, siis tulen sulle järele. Et sellele alandlikkusele ükskord lõpp tuleks.

ROMA B. Ma võiksin miss Violetilt küsida, või paksult. Ainult et see külmm, saa ometi aru.

FRANZ B. Ma tahan mängida teenitud rahaga, laenatud raha mulle õnne ei too. Tead ju küll. Ja muudkui räägid ja räägid, ning aeg kulub ja töötab sinu vastu.

ROMA B. Ma tean, sul on õigus. Sul on õigus ja sa oled hea ja lööd mind nii vähe kui võimalik. Ja annad mulle mu patud andeks. Seda kõike ma tean. Aga see külmm, Franz, see kõrvetab mul karvad ihult. Ma olen varsti nagu kitkutud kana, kes paneb oma kuldhambad panti. Keda on mul appi karjuda?

FRANZ B. Nad põlgavad su ära, sest sa oled liiga kõhn. Sa pead sööma. Nad maksavad teile kaalu järgi. Ma räägin seda juba aastaid. Aga – kas sina mind kuulad?

ROMA B. Ma kuulan sind küll. Ma kuulan sind, kui sa räägid, ja öösel, kui sa magad, püüan ma tõlgendada sinu hingamist.

FRANZ B. Ja sa tunned mind nii vähe?

ROMA B. Ma tunnen sind. Ja seal, kus ma sind tunnen, sa mind ei kohuta. Kuid need sünged mõtted, need võõrad tunded, mida taipab minusugune nendest? See hirmutab mind väga.

FRANZ B. Ja ilma hirmuta te elada ei mõista. See soojendab, hoiab teid elus, see hirm. Kui te hirmu ei tunne, siis olete ninakad, häbematud ja laisad. Ja surnud ei nuta, Roma. Mine nüüd. Ole mõistlik ja ära seda tüüpi alt vea, kelle sa leiad selleks, mis sul tarvis. Mine, pisike, mine ja lase end keppida. Ära unusta kummi ja aega, mis ma sulle andsin. Ja ole osav. Mehed on ka ainult inimesed.

Lavapildi vahetus. Tristani ja Isolde armusurm. Tantsivad Asbach-Lilly ja Hellfritz, Tenor.

3. stseen

Tänavanurk. Prl Emma von Waldenstein on tööpostil. Tuleb Roma B. Nad suudlevad.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Noh? Nii et ta ei ilmutanud siis mingit mõistmist?

ROMA B. Ei. Ta palus mul veel kord üritada. Tal on täielik õigus mõistmist mitte üles näidata.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN See ta ongi, armastus, täpselt see see on. Õigus ja jõuetus, ja kust seda otsitakse, ja kust seda leitakse.

Tuleb Müller II –

ROMA B. Kuule, pisike! Kuidas oleks, kui meie kaks...? Ilma kummita võid ka, kallike, see on mõnus, usu mind. Mõnus on.

- *ja läheb jälle.*

Nimetada meeleheidet õige nimega – oleks see vast kapital.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Või sul loodaks peakolu sisse ja larhv üles. On nagu on, ütleb enamik, ja las ta siis olla. Ja nende enda meeleheide ei maksa midagi, või on see odav. Müüdav. Nad kauplevad kõigega. Püksitrakside ja hingega, mis neile ei kuulu.

ROMA B. Mulle on jäänud veel poolteist tundi. Siis ta peksab mind, nii nagu ta mind armastab, peksab mind, ja ma mõtlen, et kui oleksin õppinud valu nautima, siis ma naudiksin neid hoope, ning armastus oleks armastus, mida ta ei ole.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Ma laenan teile oma kasukat, mu armas. Teil on külm.

ROMA B. Ja siis ta veel küsib mult, milline see riist oli, Roma, kas suur või väike? Jaksas ta pikalt või läks tal kähku lahti? Kas ta oigas ka, tahab ta teada, ütles ta mingeid nimesid – olen unustanud, vastan mina, see polnud mulle oluline. Siis käib raksakas ja taevaotuses lõõvad tähed särama. Ja mina õpin end teadlikult keppida laskma, silmad-kõrvad lahti. Mida tema sellest saab? Läheb ta kempsu, onab ja on teine inimene?

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Keegi ei ole selline nagu tema. Igauks on omamoodi. Kes teaks, kuidas asjad tegelikult käivad.

Tuleb miss Violet.

MISS VIOLET See linn läheb iga päevaga muudkui suuremaks ja suuremaks. Inimesed selle sees jäävad üha väiksemaks ja väiksemaks.

ROMA B. Liiga külm on. Mees jääb koju oma naise juurde. Jutustab lastele muinasjutte nõidadest ja kurjadest haldjatest.

MISS VIOLET Nad tegid „Mehhiko päikese“ tühjaks, Rückert vahistati. Toimus pangarööv. Olukord on selge.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Ja Gustav?

MISS VIOLET Täpselt ei tea ma midagi. Kuulujutud, teate ju küll, kuidas sellega on. Sosinad käivad linnas ringi, ajavad hirmu nahka, seal kus vaja. Neil on ju oma meetod, mis tapab, kus tarvis.

ROMA B. Ma kõhin juba mitu päeva. Arsti juurde minekuks sel nädalal raha ei jätkunud. Ma lohutan end, et küll järgmisel nädalal saab, ja oleksin ometigi rõõmus, kui raha jälle ei

jätkuks. Mida on tal mulle öelda? Te olete terve – siis on raha asjata tulde lastud, ja kui olen suremas, siis seda ma kuulda ei taha.

MISS VIOLET Selliste asjadega tehakse nalja. See ei ole hea. Naljategemiseks on elu liiga lühike.

Tuleb Jim.

JIM Kas tunnete kana, kes muneb kuldmune?

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Neid on kindlasti terve hulk. Ainult et mina ei ole paraku veel ühegagi kokku trehvanud.

JIM Nõme! Ma otsin ja otsin ega leia mitte kui midagi! Kõik on nii pingutav. Kana, kes muneb kuldmune, on kapital, ütleb isa. Kust leian mina kapitali, mõtlen ma. Majad, tänavad, see ta on, mõtlen ma ja pingutan. Ja tulemus? Ma tulen hädapärast ots otsaga kokku. Ja laupäeval luban ma endale kaks naist korraga! Üks teist peab jääma külma kätte lõdisema. Nii see on ja mul pole sest põrmugi kahju. *Roma B.-l tuleb kõhahoop peale. Ta muudkui kõhib ja kõhib.* Tark inimene diskvalifitseerub ise. Ainult loll ei tunneta iseenda piire. *Jim lahkub koos miss Violeti ja prl Emma von Waldensteiniga.*

ROMA B. *vaevaliselt kõhides* Õnn ei ole alati lõbus.

Lavale tulevad: Rikas juut, Väike prints ja Kääbus.

RIKAS JUUT Tervitusi otse Davosist.

VÄIKE PRINTS Boss, see on Roma B., tal on kogu aeg külm.

RIKAS JUUT Linnad on külmad ja inimesed külmetavad neis õigusega. Miks nad siis ehitavad selliseid linnu? *Kääbust tabab naeruhoop.* Kui ta naermist ei lõpeta, viskan ma ta välja.

VÄIKE PRINTS Kui sa naermist ei lõpeta, viskab ta su välja, kääbik.

KÄÄBUS Rikas juut võib kristlase põrgu saata, kui too naerab.

RIKAS JUUT Ma ei ole seda sorti juut, nagu juudid juudid on. Kes siis seda ei tea... Väike prints, madam. Talle pärandan ma kõik, mis mul on, kui ta korralikult käitub. Omavahel öeldes, mõte surmast paneb mind sageli naeratama. Mis meil üle jääb. Ja korralik olla ei ole häbiasi. On ju nii?

VÄIKE PRINTS Kindel see, härra. Korralik olla ei ole häbiasi.

RIKAS JUUT Jaa-jaa. Ja seda kääbust, seda peletist, seda kääbikut toidan ma siis, kui mul on hea tuju. Mida kahjuks tuleb tihti ette, sest äri läheb hästi, madam, ei saa kurta. Anna talle taskurätt, kääbus, et ta saaks endal tati näo pealt ära pühkida. *Kääbus läheb Roma B. juurde ja pühib tal näo puhtaks.*

KÄÄBUS Teate, ta ehitab maju ja lammutab vanad ära. Sealt tema rikkus tulebki. Ja pahurus, olgu öeldud. Kuid õnnelik ta ei ole, see teeb ta kergemini talutavaks.

RIKAS JUUT See teab, kas meiesugune on õnnelik või ei. Kust peaks tema seda teadma?

VÄIKE PRINTS Ei tea ta midagi, boss. Latrab niisama, nagu latatarad ikka latavad. Kes siis kääbusi kuulab?

RIKAS JUUT Kes teab – see neid nii ohtlikuks teebki, et keegi ei tea, kes neid usaldab. Õnneks on neid vähe.

KÄÄBUS Teie tõu esindajaid leidub ikka veel liiga palju.

RIKAS JUUT Seda ta ainult ütleb, tegelikult ta niimoodi ei mõtle. Muide, see paks libu oli paras pettumus. Ta ei olnud seda hinda väärt, mida küsis. Kuigi – kes seda ikka on.

VÄIKE PRINTS Ta saatis libu minema, ei puutunudki seda. See juba on midagi. Endal tal tõuseb küll, nagu ta väidab. Ja ikkagi ta loobus.

RIKAS JUUT Sel suu käib nagu tatraveski ja ta mõtleb, et mul vilistab ajudes tuul, kuna mul läheb hoora tarvis. Mis tähtsust sel ka on. Hoor vajab meest, kes talle maksab. Mees vajab hoora. Maailma lihtsaim äri. Ja kõige ausam. Küsisid sa madami käest, kas tal on rikka juudi jaoks tunnike aega? Ma arvan, et tal on, isegi kui mu riist on ümber lõigatud. See on hügieenilisem, tee see talle selgeks, kui ta seda juba oma kogemustest ei tea.

Roma B. tõuseb, kääbus aitab teda.

KÄÄBUS Kuule tüdruk, ta on paras töll küll, aga maksab hästi. Ja potents, see tema müütiline potents on nagu muinasjutt. Nii et karta pole sul midagi.

RIKAS JUUT Asi korras, tolgused. Võite end nüüd voodisse vedada ja seal oma eesnahale valu anda. Noh – siva-siva. Kebige minema. *Peletab nad lavalt ära.* Olen ma mingi juut või, et pean rahvarämpsule kätte maksma?! See peab nii olema ja on täiesti sünnis!! Ja rahu, madam, pakub tohutut rahuldust. Teil pole vaja midagi vastata. Suur tänu. Mul on villand kahekõnedest, mis on täis valesid ja kulutavad ainult aega, mida igaüks võiks iseenda huvides paremini ära kasutada. Pilt on võluvalt kaunis, linn, mis on määratud hukule. Nii – tulge nüüd. Kopsuhaigus peab end teie jaoks ära tasuma. *Lahkuvad.*

Lava läheb pimedaks. Valgusvihus seisab Marie-Antoinette. Ta laulab „Laulu linnast“.

/Laul linnast

Nad ei andnud talle mingit vastust
Nad poleks seda teadnudki
Nii jäi ta üksi oma elunatukesega
Ja müüs end naudingut tundmata

Temast käis üle terve polk
Kuid keegi teda ei armastanud
Ta õppis mehi vihkama
Sest tema tunnetus muutus peenemaks

Eile raseeris ta maha oma häbemekarvad
Ja naeris sealjuures meelt heites
Tal oleks oma ema ees piinlik olnud
Oleks ta surnud, mõtleb ta: üks-kaks-kolm

Nii või teisiti läheb elu
Nii või teisiti tuleb surm

Jumal andis teile relvad
Ka teie vaenlaste veri on punane

Tema isale meeldis teda jalge vahele võtta
Seepeale ta naeris ja oli uhke
Siis läks isa ära ja jättis nad üksi
Ta andestas isale – mis seal's ikka

Kuid ema peksis ta tihti vaeseomaks
Sest tema olevat isa pagemises süüdi
Siis ta unistas sellest, et saab kord rikkaks
Ja sellest unistusest sai maania

Ta maksab killerile, kes lööb ema maha
Ise naeris valjusti suurest õnnest
Ja kannab nüüd päevast päeva oma häda ja viletsust
Nii sai temast lõpuks libu

Nii või teisiti läheb elu jne./

Seejärel on lava tühi, kui valgus uuesti süttib. Tulevad Roma B. ja Rikas juut.

4. stseen

RIKAS JUUT Kas teate, et mul on mõnikord hirm? Te ei tea? Miks peaksitegi. Äri läheb liigagi hästi, see ei jää karistamata. See lausa karjub karistuse järele. Karistuse vastuvõtmise asemel aga tabab karistus seda, kes kardab – mind. Mind, ei kedagi muud kui mind. Ei vabadust, ei igatsust. Te olete ilus – nii mulle tundub. Kuid vahet pole. Te võiksite olla milline aga soovite. Ilu, kellele sellest piisaks. Ma ostan selles linnas kokku vanu maju, lammutan need, ehitan uued, müün soodsalt maha. Linn kaitseb mind, ta peab seda tegema. Pealegi olen ma juut. Politseiülem on mu sõber, mida iganes sõbra all mõeldakse, linnapea kutsub mind lahkesti külla, linnavolinike peale võin ka loota. Selge see – keegi ei hinda seda eriti kõrgelt, mida lubab, aga plaan ei ole minu oma, see oli olemas juba enne, kui tulin mina. Mul peab olema ükskõik, kas lapsed nutavad, kas põdurad vanakesed kannatavad. See peab mulle olema ükskõik. Ja mõne üksiku raevukisa lasen ma lihtsalt kõrvust mööda. Mida muud peaksingi ma tegema. Süümepiinast vaevatuna endale haigusi turjale laduma? Sügelised või katku? Ma usun jumalasse, kuid kas ka õiglusse müüride vahel? Kas mu hing peaks hea seisma teiste inimeste otsuste eest, mida ma viin ellu ainult profiiti lõigates, mida ma vajan selleks, et võimaldada endale seda, mida vajan. Mida ma vajan? Vajan, vajan – veider, kui öelda mõnd sõna palju kordi järjest, siis kaotab see oma tähenduse, mis tal niikuinii on ainult juhuslikult. Linn vajab südametunnistusetu ärimeest, kes võimaldab tal muutuda. Linn peab teda omalt poolt kaitsma. Kas see on juba hirm, kui nõutada kaitset veel enne, kui oht endast märku

annab? Ja hirm, et jalg ära sureb – ma suitsetan ülearu ja loen peaaegu iga päev nendest kohutavatest asjadest.

Oi – andke andeks, tund on täis. Kolm minutit üle aja. See läheb sulle kena kopika maksma, juut...

Hellfritz, Tenor ja Achfeld tulevad kirstu kandes üle lava. Realistlik kööktuba seatakse jälle üles. Rikas juut ja Roma B. lahkuvad nende kahe mehe laulu saatel menuetti tantsides.

HELLFRITZ, TENOR JA ACHFELD Näete seal seina peal väike lutik vahti peab. Kaegekaeged lutikat, kuis mõistab tantsu vihtuda. Näete seal seina peal väike lutik vahti peab.

5. stseen

Franz B. istub toas. Roma B. variseb ukse vahelt sisse.

ROMA B. Franz, Franz, vaata ometi. Franz! Raha! Sa saad mängima minna. Võid jälle teiste hulgas tegija olla. Keegi ei tohi sind kauem põlata. Mitte ükski ei ole sinust üle, sina oled kõige kõvem mees. Oo Franz!

FRANZ B. Terve tonn?! Tõsi ka või?! Selle külmaga terve tonn?! Mida sa selle eest tegid?! Lao lagedale, libu, mida sa selle raha eest tegid?

ROMA B: Ära, Franz! Ei! Sa teed mulle haiget. Sa murrad mu käe, Franz, vaata ette.

FRANZ B. Mida sa selle raha eest tegid? Terve tonn sellise ilmaga. Lakkusid selle tüübi perset või, siga selline, lits, kas sa lakkusid tal perset, sõid sitta?! Tee suu lahti, röögi mulle tõde näkku, enne kui ma su tapan.

ROMA B. Ma armastasin teda...

FRANZ B. *paiskab naise põrandale pikali* Miiis? Sa armastasid teda? Sa oled kõige armetum, jälgin emis, keda ma tunnen. Tema armastas. Kes ta niisugune siis oli? Mõni miljonäripoeg? Tennisemängija? Ja sellist veel armastada? Ma sülitan selle raha peale. Ma sülitan selle peale.

ROMA B. Ta on juut. Paks, inetu juut. Ei ole üks nende hulgast, keda sina vihkad, Franz, ei ole tennisemängija. Lihtsalt üks juut.

FRANZ B. Jah? Mida ta sinuga tegi? Peksis ta sind? Lõi jalaga? Või mis muu oli nii suurt raha väärt?

ROMA B. Kõigest armastus.

FRANZ B. Kas tema riist on nii suur, et ta nii palju maksab? Kas ta venitas su vitu välja, uuristas su prao põhjatuks koopaks? Kas sa karjusid mõnust? Kas see meeldis sulle? Räägi!

ROMA B. Tema riist on väga suur.

FRANZ B. Lõpuks ometi. Kui suur?

ROMA B. Kakskümmend sentimeetrit ehk. Pigem ikka rohkem.

FRANZ B. Pigem ikka rohkem! Kuradi siga! Ja edasi?

ROMA B. See on jäme. Väga jäme.

FRANZ B. Kui jäme?

ROMA B. Nagu õllepudel. Või veel jämedam.

FRANZ B. Ta lasi õllepudelil end keppida. Naised! Nad kõik on ühesugused. Kogu aeg üks ja sama. Ja edasi?

ROMA B. Ta jaksab pikalt. See kestis tubli tunni.

Franz B. tõmbab naise püsti ja suudleb teda pikalt. Siis tormab ta välja. Roma B. variseb põrandale ja köhib. Prl Tau tuleb sisse.

PRL TAU Lähen mina just parasjagu väljas mööda ja kuulen teid. Astu ometi korraks sisse, mõtlen ma, äkki saad kuidagi abiks olla.

ROMA B. Täna. Aga mind ei saa keegi aidata. Siiski on see teist väga kena.

PRL TAU Kuulsin ainult köhimist, see olite ju ometi teie. Enda eest tuleb hoolitseda, eriti tervise eest.

ROMA B. Mida te seal räägite, hea inimene. Ja kellele?

PRL TAU Helde taevast, me oleme ju pidevalt selle saasta sees, kõik tahavad sult midagi, vastu aga ei saa sa midagi. Mõnikord ma ei tea enam isegi, kes see on, kes seal räägib. See lihtsalt purskab minust välja. Andke mulle andeks.

ROMA B. Pole ju millegi eest andeks anda. Te soovite vaid head. Kuigi – see ehk ongi kõige hullem. Kui keegi teisele head soovib. Minuga on kehvad lood. See on selle külma pärast, et te teaksite. Ja kivide pärast. Te võite nüüd minna.

PRL TAU Ma ei taha segada.

ROMA B. Keegi ei taha. Paljud on kurjad. Aga enamasti on sel kurjusel oma meetodid, kas pole. Ja peaaegu alati on see mingi eesmärgi peal väljas.

PRL TAU Niimoodi te küll ennast päästa ei suuda.

ROMA B. Kes siin ennast päästa tahab? Ja mille eest? Kes see ikka enda kohta tõtt teab.

PRL TAU Head õhtut. *Lahkub.*

Valgus vahetub. Valgusvihus seisab Kraus, Peter. Laulab playbacki. Kraus, Peter: „Wenn Teenager träumen...“ (/Kui teismelised unistavad.../)

Prl Emma von Waldenstein, Asbach-Lilly, miss Violet, Marie-Antoinette, Hellfritz, Tenor, ja Jim moodustavad balletirühma. Roma B. lebab põrandal maas ja oigab. Ta armastab Kraus, Peterit. Platooniliselt, mõistagi. Laulu lõppedes on laval ainult Roma B. ja härra ning proua Müller. Härra Müller valmistub oma igapäevaseks ülesastumiseks transvestiidina. Proua Müller istub ratastoolis.

6. stseen

MÜLLER Ta on sinu tütar, Luise.

PROUA MÜLLER Kuna temast ei saanud sinu poega.

MÜLLER Ennast ei tapeta.

PROUA MÜLLER Ta ju elab.

MÜLLER Kahjuks. Ma ei oska muud öelda kui et: kahjuks.

PROUA MÜLLER Vaata nüüd ennast, palun. Sa tormad ringi nagu tiiger, rahu leidmata.

MÜLLER Mis peakski mind rahustama? Meie kodune elu või? Kus alatasa keegi endalt elu võtab?

PROUA MÜLLER Liialdad.

MÜLLER Parasjagu liialdamist aitab näidata asju õiges valguses.

PROUA MÜLLER Blufid.

MÜLLER Minugipoolest.

PROUA MÜLLER See on armastus. Keegi hülgas ta.

MÜLLER Selles vanuses ei hüljata! Kolmeteistkümneselt! See tundub mulle pisut ülepakutud.

PROUA MÜLLER Söö nüüd.

MÜLLER Kuidas ma saan süüa, kui majas on segane tütar?

PROUA MÜLLER Ta ei ole segane. Ta on haige.

MÜLLER See on üks ja seesama.

PROUA MÜLLER Selle nimel, et nalja saaks, olgu see või mäge nali, oleksid sa valmis end maha müüma.

MÜLLER Ma müün end ju palju vähemagi nimel.

PROUA MÜLLER Jah. See on õige.

MÜLLER Kui sellest sulle ei piisa, siis ole lahke... Mina sulle takistusi ei tee. Aga palun võta oma tütar kaasa. Kui sa ta maha unustad, viskan ma ta aknast välja.

PROUA MÜLLER Sa oled jõhkard ja kõigud ühest äärmusest teise.

MÜLLER Kaheaastaselt ta juba onaneeris.

PROUA MÜLLER See on normaalne.

MÜLLER Jumal näeb, et mina selles vanuses veel ei onaneerinud.

PROUA MÜLLER Sa oled üldse hilise arenguga.

MÜLLER Ma olen ammugi leppinud sellega, et minust on siin ilmas saanud inimeste naerualune.

PROUA MÜLLER Tegelikult peaksid sa selliseid lauseid laulma, mitte lihtsalt välja ütleva.

MÜLLER Milline lohutus, et mulle jäävad ööd.

PROUA MÜLLER Ja ära unusta jälle oma võileiba.

MÜLLER Anna mulle palun tumepunast huulepulka, kullake. Tundub, et olen enda oma ära kaotanud.

PROUA MÜLLER Sa peaksid oma asju hoolikamalt hoidma. Raha hakkab otsa lõppema.

MÜLLER Tule taevas appi! Milline inimene siin maa peal taluks küll seda pidevat kurtmist!

PROUA MÜLLER Keegi ei kurdagi. See on ju lihtsalt jutt.

MÜLLER Sa põlgad mind. Täna võin ma selle sulle välja öelda.

PROUA MÜLLER Sa ütled seda mulle iga päev. Ja mina ei põlga sind ikka veel.

MÜLLER Kes see taeva pärast oli siis, kes ta hülgas?

PROUA MÜLLER Minu teada üks jugoslaavlane. Mingi välismaalane igal juhul.

MÜLLER Kuula nüüd. Üks jugoslaavlane põlgab karistamatult ära minu tütre.

PROUA MÜLLER Ma arvan, et ta ei armastanud tüdrukut.

MÜLLER Nii see läheb. Sest tüdruk ei söö midagi ja on liiga kõhn. Aga see on sinu süü ka, Luise. Sest sa hellitad teda, kui aga vähegi saad.

PROUA MÜLLER Kui see sinu elu kergemaks teeb, võtan ma hea meelega enda peale iga süü, mida sina süüks pead, ja palun jumalalt andestust.

MÜLLER Sa mõnitad mind. See ei sobi ühele emale. Kas oleksid nii kena ja tooksid mulle magamistoast paari nailonsukki. Ma võtan täna õmblusega sukad. Need peaksid olema vasakul pool. Või öökapis. Peitsin nad ära, sest kardan sinu tütart. Ta varastab, et sa teaksid.

PROUA MÜLLER Roma ei varasta, Roma ainult laenab.

MÜLLER Laenab ja toob jooksvate silmadega tagasi. See on hullem kui vargus. See on... Mul on see sõna keele peal. Anna andeks.

PROUA MÜLLER Mis sõna see ka ei oleks, mis sul keele peal on, see ei sobi nagunii, kallim.

MÜLLER Ja mis siis. Kas sa aitaksid mulle kleidi selga, palun. Tänan. Noh? Kuidas ma välja näen?

PROUA MÜLLER Võluv, ausalt. Nagu iga päev.

MÜLLER Tõesti?

PROUA MÜLLER Tõesti-tõesti, kallim. Sa ju tead, et ma ei valeta.

MÜLLER *laulab* Warum soll eine Frau kein Verhältnis haben, kein Verhältnis haben. Ist sie hübsch, wird man sagen – schläft sie? (/Miks ei peaks naisterahval olema armuvahekorda? Kui ta on kenakene, siis küsitakse: kas ta magab?/)ii

PROUA MÜLLER Jah. Ta magab.

MÜLLER Ja ma ei saa teda näha?

PROUA MÜLLER Ei, võib-olla mõni teine kord.

MÜLLER Aitäh. Kas sa takso tellisid, Luise?

PROUA MÜLLER Jah. See peaks kohe jõudma.

Härra ja proua Müller lavalt ära. Järgneb tango, mida tantsivad Roma B. ja Marie-Antoinette. Kerge külma erootika varjundiga.

7. stseen

Kööktuba. Lavale tuleb Franz B.

FRANZ B. Ei ole kerge.

ROMA B. Sa kaotasid kõik, eks ole?

FRANZ B. Kergelt tulnud, kergelt läinud.

ROMA B. Ja ongi õige.

FRANZ B. Ja hobused ei tahtnud niimoodi joosta, nagu mina olin ette kujutanud. See on saatus, mis muud.

ROMA B. See ei ole saatus – see on lollus.

FRANZ B. Sa räägid nii, nagu sina asjast aru saad. Aga sellest pole midagi.

ROMA B. Tänan.

FRANZ B. Kas sul on midagi viga?

ROMA B. Kuidas nii?

FRANZ B. Mulle tundub, et sa oled täna teistsugune. Nii – üleolev. Kuid mina ei tunne kahjuks enam sinu vastu viha.

ROMA B. Mul on raske hingata. Muud polegi.

FRANZ B. Te muudkui kurdate ja hädaldate. Muud teile ka pähe ei tule.

ROMA B. Ma ei kurda, Franz. See pole üldse minu moodi. Ma lihtsalt nendin fakti.

FRANZ B. Kui sind kuulata, võiks hakata sind päris mõistlikuks pidama.

ROMA B. Ja saaks petta, tean-tean.

FRANZ B. Tule siia – ma tahan sind silitada. Nii on hästi, tubli. Väga tubli. Sa oled ju minu tubli tüdruk. Oled ju, või mis? *Koputatakse.* Jaa!

Prl Emma von Waldenstein tuleb sisse.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Andestage, kas ma segan?

FRANZ B. Näete ju ise. Aga pole hullu. Meil ei ole kiiret.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Ma tulen suhkru pärast. Te lubasite mulle suhkrut laenata, Roma. Sest täna on laupäev, teate.

FRANZ B. Oo! Milline dramaturgia!

ROMA B. Tulge, Emma. Ma annan teile suhkrut. Tulge-tulge.

Franz B. teeb õlle lahti. Naised lähevad koos välja, olles enne omavahel sosistanud. Siis ilmub uksele Väike prints.

VÄIKE PRINTS Kas see on preili B. korter?

FRANZ B. See on minu korter.

VÄIKE PRINTS Aga – ukseks seisab B.

FRANZ B. Mis te siis küsite?

VÄIKE PRINTS Tõsi ta on. See oli vist tõesti liiast.

FRANZ B. Seda küll. Päris kindlasti.

VÄIKE PRINTS Teate, see on nii minu moodi. Mulle meeldib pisut ebaloomulikult väljenduda. Seda oli kerge õppida, ja mõju on suur. Ja pealegi, mu boss Rikas juut hindab seda...

FRANZ B. Kes?

VÄIKE PRINTS Rikas juut. Kindlasti olete temast kuulnud.

FRANZ B. Välja!

VÄIKE PRINTS Oi, teil ei maksaks seda nii traagiliselt võtta. Minu meelest on see kõigest kapriis. Ja mõni lihtsalt võib endale kapriise lubada.

FRANZ B. Tule õige korra siia.

VÄIKE PRINTS Noh?

FRANZ B. Kas vastab tõele, et tema riist on nii pikk ja jäme nagu pudel?

VÄIKE PRINTS Seda ma nii kindlalt nüüd küll öelda ei oska. Ma olen seda ainult korra näinud, kui ta vett lasi. Sest ka juudid peavad vett laskma. Ja see, mis ma nägin, oli pigem vähem muljetavaldav.

FRANZ B. Pigem vähem.

VÄIKE PRINTS Aga – on ju teada värk, et riistadega sünnib imesid. Nojah. Preili ei juhtu kodus olema?

FRANZ B. Juhuslikult pigem vähem. Aga on ikka.

VÄIKE PRINTS Või nii.

FRANZ B. Jah.

VÄIKE PRINTS Ahah. Nojah, ma ei tahaks ebaviisakas olla, kuid ma oleksin heal meelel temaga paar sõna rääkinud.

FRANZ B. Kas ta tahab teda veel korra... *Žest.*

VÄIKE PRINTS Ta on pigem kinnine inimene. Isegi tema kõige lähedasemad sõbrad teavad harva tema plaane.

FRANZ B. Pigem kinnine. Roma!!!

Roma tuleb sisse.

ROMA B. Oi, ma ei ole üldse ette valmistatud.

VÄIKE PRINTS Sellest pole midagi. Ta ootab teid, nagu te olete. Tulge.

Franz B. joob oma õlut ja on üsna jahmunud, et jäi korraga üksi. Siis äkki seisab toas Oscar von Leiden.

OSCAR VON LEIDEN Ma oleksin tahtnud rääkida preili B.-ga. Ma võlgnen talle vabanduse.

FRANZ B. Ta on juudi juures, kes talle maksab.

OSCAR VON LEIDEN Kuulsin juba, et see härrasmees pani preili B.-le silma peale. Sellepärast ma siin olengi. Ma tegin talle ülekohut. Ma ei võinud ju aimata, et ta korraga üleöö nii-öelda sellise prominentsi hulka tõuseb.

FRANZ B. Prominents?

OSCAR VON LEIDEN Selge see. See aadress on paremates ringkondades tänasest kõrges hinnas.

FRANZ B. Ära sa ütle.

OSCAR VON LEIDEN Mina isiklikult tunnen naiste vastu kasinat huvi, tunnistan seda teile rõõmuga. Aga eks igaüks ikka oma võimete järgi.

FRANZ B. Te olete – ma pean silmas, vikerkaaremees? Jah?

OSCAR VON LEIDEN Nii ja naa. Ühest küljest teen ma seda, mis mulle meeldib. Teisest küljest seda, mida pean tegema, et mind taga rääkima ei hakataks. Mu isal on ka juudiga ärisuhted ja juudil temaga. Nad mõlemad peavad hüppama üle oma varju.

FRANZ B. Ma ei ole seda kunagi proovinud.

OSCAR VON LEIDEN Üle oma varju hüpata?

FRANZ B. Seda teist asja. Seda, mis teile meeldib.

OSCAR VON LEIDEN See ei maksa teile midagi. Lihtsalt proovige järele.

FRANZ B. Kas teil oleks... midagi selle vastu, et aidata mul... seda proovida.

OSCAR VON LEIDEN Ma ei ole eriti valiv. Ja elu on lühem, kui tal oleks õigus olla.

8. stseen

Valguse vahetus. Valgusvihus seisab härra Müller ja laulab: „Davon geht die Welt nicht unter“ (/See ei ole veel maailma lõpp/)ⁱⁱⁱ. See on keskpärasevõitu Zarah Leanderi paroodia. Kui valgus uuesti süttib, oleme lokaalis. Külastajaid on vähe. Roma B. ja Rikas juut.

RIKAS JUUT See mees on teie isa, eks ole ju? Ei olnud teab mis raske seda välja uurida. Ta on mõnikord kliendina teie juures käinud, on mul õigus? Jääge sinna, võtke uuesti istet. Ma ei ole hepik. Vastupidi. See lisab teile omamoodi morbiidset võlu. Selle eest peaksite raha juurde küsima. Teate, mina lasen endale iga asja eest maksta. Iga peeretuse eest, kui lubate mulle selle kulunud võrdluse. Võtke mu nõu kuulda. Ma lähen läbi selle linna, nagu polekski see kaootiline, elamiskõlbmatu nagu Kuu, nagu oleks see aval, aus, siiras. Ja naeran, kuni suu hakkab krampi kiskuma. Müller! Ma esitlen teile teie isa, võtke asja rahulikult. Ma tahaksin teid omavahel tutvavaks teha, Müller – preili B. Kaks kena inimest. Muide, te olite täna jälle imeline.

MÜLLER Olin? Tänan. Mõnel päeval pingutad kohe eriliselt.

RIKAS JUUT Õigus-õigus. Kui veel ise tead ka, mille nimel, kas pole?

MÜLLER Kui ise tead, mille nimel. Nii seisab kirjas.

RIKAS JUUT Proua abikaasa? Kas kõik on hästi?

MÜLLER Loeb endiselt Leninit ja Marxi.

RIKAS JUUT Leidub kehvatki mõttevara, nagu te teate.

MÜLLER Nagu ma tean.

RIKAS JUUT Jajah – inimene õpib, kuni elab. Ja üha uued kogemused tulevad vanade asemele. Vaenlastest saavad sõbrad, kui nii on vaja. Päevad lähevad looja, teevad ruumi uutele päevadele. Kellel on hüva nõu varuks, see saab ikka elus hakkama ja nii edasi. On mul õigus?

MÜLLER Nagu alati.

RIKAS JUUT Tänan. Võite minna. Ja võtke üks klaas minu kulul. Või ka kaks, kui teie tervis lubab. Nägemist.

MÜLLER Nägemist. Head õhtut, armuline proua.

ROMA B. Head õhtut.

RIKAS JUUT Võluv härrasmees, kas pole. Võiks peaaegu unustada, et tema nimi on Müller.

Valgus muutub. Valgusvihus seisavad Marie-Antoinette ja Jim. Nad laulavad duetti „La Traviatast“. Nad on alasti. Siis langeb eesriie. On

vaheaeg.

TEINE VAATUS

9. stseen

Roma B. korter. Õhtuhämarus.

ROMA B. Selmet olla õnnelik ja lasta päikesel oma kõhtu paitada, tõmbud sina endasse ja otsid seda, mida sa kunagi ei leia.

FRANZ B. Mul on hirm, Roma, ja see väriseb minu sees.

ROMA B. Mis sulle hirmu teeb? Ja mis paneb sind värisema?

FRANZ B. Asjade ulatus. Sa avad silmagi pilgutamata pankades kontosid, ostad maju, sõidad autosid sodiks. Veel pool aastat tagasi ei jätkunud meil raha isegi selleks, et koloniaalkaupmehele arvet maksta. See kõik muudkui kasvab ja kasvab ning libiseb mul käest.

ROMA B. Sa ei armasta mind enam.

FRANZ B. Ei. Ma ei armasta sind enam. Ma armastasin sind kõntsa ja räpa sees. Luksuse tarvis mu tundest ei piisa.

ROMA B. Paradoksaalne.

FRANZ B. Võimalik, et ongi nii, nagu sa ütled. Kuid mis on sinus sellist, et nad su rikkaks teevad, mis see on, mida nad sinus vajavad?

ROMA B. Ei maksa küsimusi esitada, vastused võivad olla kohutavad, Franz.

FRANZ B. Ma pakin oma reisikoti kokku ja lähen ära linna, mis neelab mind, nagu ta on neelanud paljusid teisi enne mind.

ROMA B. Liigub igasugu kuuldusi.

FRANZ B. Neid on alati.

ROMA B. Räägitakse, et sa oled muutunud, et sa ei ole enam selline, nagu sa varem olid.

FRANZ B. Mida sina sellest arvad?

ROMA B. Mina ei arva midagi, mina armastan.

FRANZ B. Jah. Mind. Ja see teeb mulle haiget. Aga ma ei saa seda muuta.

ROMA B. Ma annan sulle raha. Siis ei ole su piinlemine asjata olnud. Ja mina vajasin sind nii väga, Franz. Mul polnud ju midagi peale sinu ja su hoopide, mis mind ärkvele raputasid.

FRANZ B. Ära ole kurb, Roma. Kõik lõpeb kunagi, selline on asjade olemus.

ROMA B. Kas sa armastad seda... teist?

FRANZ B. Armastus...? Roma. Mida ma peaksin sulle ütlema?

ROMA B. Mitte ilmiski tõtt, see on küll õige. Tõde on valus, ja valed aitavad ellu jääda.

FRANZ B. Ma ei unusta sind kunagi, pisike. Sinu kõhnu käsivarsi, sinu hirmunud silmi. Kuid ma ei saa teisiti. Ja see hirm asjade ees, mis ei taha mu pähe ära mahtuda. See koputab lakkamatult mu oimukohtades. Ja veri kohiseb ning kleebib mul kõrvad kinni.

ROMA B. Jah. Sa pead minema, sain aru.

Mees silitab teda veel korra väga õrnalt. Kui ta lahkub, tuleb üle lava Jim.

Jim *laulab* Ich bin nur ein armer Wandergesell, gute Nacht, liebes Mädel, gut Nacht. Gar dünn ist mein Wams, uns gar dick ist mein Fell, gute Nacht, liebes Mädel, gut Nacht. /On vaene ja üksik rändur see mees, head ööd, neiu kauneim, head ööd. On kantud mu kuub, pikad teed veel on ees, head ööd, neiu kauneim, head ööd./^{iv}

Käabus tuleb hüpeldes üle lava.

KÄÄBUS Lutikad! Igal pool väikesed mustad lutikad. Terve linn ägab lutikate ikke all. Need lutikad on tõeline nuhtlus. Nii kaua on nad nuhtlus, kuni linn on õppinud neid nautima, neid lutikaid!

10. stseen

Hans von Gluck ja Roma B.

HANS VON GLUCK Ta imeb meid tühjaks, see juut. Joob meie verd ja teeb meile ülekohtu, kuna tema on juut ja meie oleme süüdi. Ma muudkui juurdlen ja kulutan närve ning jään päris otsa. Ma ärkan öösel üles ja mul on tõega surm silme ees, kõri on nagu kinni nõõritud. Need on kujutluspildid, ütleb mu mõistus, müüdid esiisade ajast. Ja vasakusse külge löövad pisted. On see süda, küsin ma endalt, või sapipõis? Ja kõiges on süüdi juut, kuna tema teeb meist süüdlased, sest ta on siin. Kui ta oleks jäänud sinna, kust ta tuli, või kui nad oleksid ta ära gaasitanud, saaksin ma praegu paremini magada. Nad unustasid ta gaasiga tappa. See ei ole nali, just niimoodi ma mõtlengi. Ja ma hõõrun heameelest käsi, kujutledes, kuidas tal gaasikambris õhk otsa lõpeb. Ja hõõrun jälle käsi ja hõõrun ja oigan: ega nemad minu nime küll ei tea, kui ka teavad, meeles ei pea – minu nimi on Ruuben Tirts^v. Ta on alati ühe sammu võrra ees ega jäta teistele midagi peale almuste. Kehvad objektid, mis osutuvad ebarentaabliks. Sinu aeg on ümber, sosistab miski minus, ja ma haaran endal sajandat korda rinnust ning nean seda süsteemi, mis teeb mu haigeiks, mis haavab mind, kust aga saab. Ja kas inimene saab põgeneda, kui tal on pagasiks kinnisvara? Nad meelitavad sind oma sireenilauluga tagasi, need sinu krundid ja majad, tagasi, et sind piinata ning haavata. Ja teine itsitab endale pihku ja on sind üles ostnud enne, kui sa jõuad üldse müümisele mõeldagi. Ja pangad ning selle linna vägevad on kõik tema poolel. Ja ühest küljest annad sa alla, et teisest küljest klammerduda seda enam omandi külge, mis sulle hirmu nahka ajab. Arstid valetavad sulle näkku, nad kõik on ühe mütsi all, nad hoiavad sind nii kaua elus, kuni oled küllalt kannatanud ja mingid jumalad on sinu kannatusi pealt vaadates isu täis onaneerinud. Nad vihkavad sind ja vajavad sind ometi oma perverssete kihude rahuldamiseks, need jumalad, kes ei ole midagi muud kui nõiad ja haldjad laste hirmuunenägudest, välja mõeldud selleks, et valmistada ette eluks, mis tapab. Juut mõistab oma tööd, hirm paistab talle võõras olevat, surm teda ei kohuta, teda, kes ei elagi elu. Ma tean, aeg on täis. Kandsin teile teie honorari üle. Täna südamest.

11. stseen

Sellal kui lavale pannakse püsti geibaar, tuleb lindilt valjusti Caterina Valente laul „Spiel noch einmal für mich Habanero“ (/Mängi mulle veel üks kord, habanero/)^{vi}. Geibaaris on kõik kohal. Enamik nahkkostüümides, ehitud ordenite ja kõikvõimalike muude tilinatega. Marie-Antoinette ootab oma esinemiskorda. Ja Mülleril on kleidiräbal seljas.

RIKAS JUUT Ma tõmbun vähehaaval ärielust eemale. Öö vangistab mind oma magusate pahedega, mida suurlinn, metropol leiutab.

KÄÄBUS Ärid libisevad tal pihust. Nüüd valetab ta juba iseendal suud-silmad täis.

RIKAS JUUT Tal on vastaspoole osa juba kenasti selgeks õpitud, sel kääbusel. Ometigi ei ole ta ikka veel kuigi veenev.

VÄIKE PRINTS Talle jäetakse liiga palju vabadust. Ta kipub end killustama.

RIKAS JUUT Seda sellepärast, et ta on nii väike. Vähemalt võime kindlad olla, et ta enam ei kasva. Müller! Alati kohal seal, kus linn otsib pääsemist millegi uuelaadse, rikutu kaudu.

MÜLLER Elu ei jäta sulle just vaba valikut. Linn nõuab, et talle lõivu makstaks.

RIKAS JUUT Mida mõni rõõmuga maksabki. Küll mina juba tean, ma tunnen asja.

MARIE-ANTOINETTE *laulab* „Mein Lederkerl“^{c.vii}

/Nahkmees

Kõik on sul nahast,
kuid selle juures
oled sa nagu iga teinegi,
üsna samasugune.
Kaitseb ta su hinge –
see univorm?
Kui ma sind piinan,
siis see ju meeldib sulle.
Mehed – mis see on?
Pole ohtu.
Märgavad voodit,
hoolitsevad oma juuste eest.
Kutsu oma ema,
ära karda
ja söö oma söök ära.
Ma tean sind juba ammu.
Karvane rind
on ju vaid teesklus
ja kui sa mõnust karjud,
jään mina magama.
Joo oma piim ära, sõber,
nuta südamest,
ja kui oled nutnud,
siis tule koju.
Kõik on sul nahast,
kuid selle juures
oled sa nagu iga teinegi,
üsna samasugune./

Aplausi hulka kostab lärmi.

RIKAS JUUT Lõpuks ometi elu!

ROMA B. Franz!

RIKAS JUUT Istuge maha! Kähku! Teil on oma kohus täita!

MÜLLER II Siin mehed mehi ei suudle, mu härra!

KRAUS, PETER Tõmmake sellel seal püksid maha. Ise ta seda tahab.

ACHFELD Kohitsege see tüüp ära! Me lõikame tal munad maha!

HELLFRITZ, TENOR Las käia, ma hoian teda kinni!

Kaks meest hoiavad Franz B.-d kinni. Teised kisuvad tal riided seljast. Nad hoiavad oma kette ja piitsu lõögivalmis. Kui Franz B. on alasti, hakkavad nad teda peksma. Prl Emma von Waldenstein toob ämbriga vett, üha uuesti pistavad teised Franz B. pea ämbrisse. Oscar von Leiden loeb Meie Isa palvet.

Franz B. Hullumaja!

KRAUS, PETER Valud, sõber!

MÜLLER II Kui teretunud!

FRANZ B. Paradiis!

ACHFELD Munad! Võtke tal munad maha!

FRANZ B. Te ju armastate mind! Suur jumal, te ju armastate mind!

KRAUS, PETER Nagu koeralita.

MÜLLER II Mis värk sul selle libuga oli? Kas ta armastab sind?

FRANZ B. Jaa, ta armastab mind!

ACHFELD Ja sina?

FRANZ B. Mina armastan teid! Keerake mulle rusikas persse, käristage mind lõhki, laske mul kuulata inglilaulu.

JIM Ja nüüd vette see siga!

FRANZ B. Tehke mulle mõnu! Laske ma kärvan!

ACHFELD Kiskuge tal kerad küljest.

FRANZ B. Kõrvetage mind, torgake naelad mu rinnanibudest läbi, ma tahan verd joosta!

MÜLLER II Sa ei ole enam kunagi see, kes sa olid enne.

FRANZ B. Mina on midagi muud. Rusikad, sõbrad! Võtke must õrnalt kinni. Nii on hästi. Rusikad persse, et ma kärvaks.

HELLFRITZ, TENOR Vaadake ette, ta ei tohi meil kätte ära surra.

FRANZ B. Aitäh! Ma tänan teid. Alandage mind veel rohkem. Laske mul tunda alandlikkust.

Nad lasevad tal kukkuda nagu märjal kotil ja lahkuvad kõrtsist.

MÜLLER *laulab* „Es muss was wunderbares sein, von dir geliebt zu werden“ (/Peab see vast olema imeline tunne, kui sa mind armastad/)^{viii}. Müller *peseb Franz B. vere oma parukaga maha.*

MARIE-ANTOINETTE *laulab* „Schlaf, Kindlein, schlaf...“ (/Maga, lapsuke, maga.../)^{ix}

RIKAS JUUT Nii otsib linn pääsemist lepitavate žestide tagant. Kõik ühtlustub ja tasandub.

KÄÄBUS See on mäng. Reeglid on paika pandud, võitja kindlaks määratud veel enne, kui mäng algab.

RIKAS JUUT Ja mis siis. Ettenägematud asjad ei meelita enam kedagi ahju tagant välja. Meil on selle sajandi lõpuni plaanid tehtud.

VÄIKE PRINTS Kellel on sõnad olemas, laulab oma laule, tummad rollid hirmutavad lapsi.

RIKAS JUUT Ja kätega maju ehitab see, kes tahab reedel reaalse tasu peo peale saada, ning jutul lõpp.

KÄÄBUS Inetu põlgab higi iluduse laubal. Põlgus toob raha sisse ja tagab öösiti rahuliku, süümepeinadeta une.

RIKAS JUUT See on sinu roll, selle oled sa selgeks õppinud märksõnu tähele panemata. Nüüd lobised sa õige asja välja vales kohas ega saavuta vähimatki mõju. Ma hääbun kultuuris ja miljões, hakkan unustama raha väärtust. Mul oli eesmärk, see kuivas kokku. Ja ometi kõik jätkub. Ma panin asja käima, nüüd peab see toimima.

VÄIKE PRINTS Ja ärge unustage meid, kes me oleme siin teie jaoks, teie teenistuses, teostamas ideid, mis on väärt teostamist. Teie tasu, armuline proua, kandsime üle teie kontole. Te jääte rahule. Head ööd.

Rikas juut, Käabus ja Väike prints ära.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Linn ei taga enam võimaluste võrdsust.

ROMA B. Ta ei ole seda kunagi taganud.

ASBACH-LILLY Kuid mitte kunagi ei ole erinevused olnud nii jahmatavad kui praegu.

ROMA B. Kas ma peaksin oma võimalused käest andma? Kes sellist asja teeks?

PRL TAU Igaüks meist. Keegi ei laseks teistel tunda sellist alaväärsustunnet, nagu te praegu tavatsete teha.

ROMA B. Ma ainult hoolitsen oma võimaluste eest.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Kuid millise üleolekuga, millise graatsiaga. See on põlguse graatsia.

ROMA B. Ma ei põlga enam kedagi. Olen lakanud ka meest põlgamast.

MISS VIOLET Selles asi ongi. Ta ei põlga enam meest. Kas olete unustanud, et see on üks mängureeglitest – põlata meest, kes armastuse eest maksab.

ROMA B. Seal, kus on põlgus, pole armastusele kohta.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN See just ongi vale. Vaid seal, kus on põlgus, on armastus õigustatud.

ROMA B. Siis oleks ju maailm armastust täis, miks ta seda ometi ei ole?

ASBACH-LILLY Sest ikka ja jälle rikub mõni tasakaalu, mõeldes rohkem endale, mitte tervikule.

ROMA B. Mis see tervik siis on? Jõud, mis minus on, ongi kõik, mis mul on. Tervik on petlik.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Me unustame end vaidlema asjade üle, mille kohta meil on juba ammugi arvamus olemas.

ROMA B. Ma ei võta ju kelleltki midagi ära. Ma elan iseendale ja otsin iseendas lahendust.

PRL TAU Te röövite meilt tunde olla õnnelik. Te näitate meile piire, mida me näha ei taha, mida me nägema ei peakski, kui ei oleks teid, nagu te olete.

MISS VIOLET Te kahjustate omaenda sugupoolt.

ASBACH-LILLY Teist on saanud mehele vend, vaenlasele õde.

PRL EMMA VON WALDENSTEIN Meil ei ole tulevikus enam midagi ühist. Te olete meie jaoks vastaspoolel. Nüüdsest olete üksi. Katsuge sellega hakkama saada.

Lõbutüdrukud ära.

ROMA B. Kuidas tal läheb?

MÜLLER Ta jääb ellu.

ROMA B. Tahab ta siis elada?

MÜLLER Seda teab vaid see, kellel on vägi vaadata hingedesse.

Tekib väike paus.

ROMA B. Isa?

MÜLLER Jah?

ROMA B. Mis lugu sellega on, et juut kasutab mind sinu tagakiusamiseks ära?

MÜLLER Ta tõstab sind esile, et mind alandada. Idee on lihtne.

ROMA B. Tegid sa siis talle nii kõvasti haiget?

MÜLLER Ta arvab, et ma olen süüdi tema vanemate surmas.

ROMA B. Ja on see siis tõsi?

MÜLLER Ma ei tundnud huvi üksikute inimeste vastu, keda ma tapsin. Ma ei olnud individualist. Ma olen tehnookraat. Kuid on võimalik, et ma olen tema vanemate mõrtsukas, ja mul poleks midagi selle vastu. Nii et ma siis olen seda.

ROMA B. Sa kannad koormat ja oled rõõmus veel pealegi.

MÜLLER Pole mingi koorem olla juutide mõrtsukas, kui sul on need veendumused, mis minul on.

ROMA B. Ja alandused ei lähe sulle korda?

MÜLLER Need ei ole sihitud otseselt mulle, aga paneb mõtlema, mis riik see on, mis lubab seda, mis iga päev toimub.

ROMA B. Ajad on lihtsalt teised.

MÜLLER Tegelikult ei ole. Põhimõtteliselt on kõik endistviisi ja toimub kindla korra järgi. Mida muud on siin teha kui oodata. Nii ma siis ootan, et mu õigustest saaksid jälle õigused.

ROMA B. Sul on palju aega, isa.

MÜLLER Sajandeid, Roma. Me ei sure välja, ja iga valu, mis meile tekitatakse, teeb meid vabamaks ning tugevaks. Fašism pääseb võidule.

ROMA B. Mul läheb hästi, ma võin endale lubada kõike, mis tähendab minu jaoks elu.

MÜLLER Seda sa peadki tegema, Roma. Ja mitte tundma süümepiinu oma isa pärast. Isa saab enda päästmisega ise hakkama. Isa on õigel poolel.

JIM *laulab* „Es steht ein Soldat am Wolgastrand...“ (/Seisab sõdur Volga kaldal.../)^x

Proua Müller tuleb ratastoolis.

PROUA MÜLLER Kas tuled koju, ilma sinuta on nii vaikne.

MÜLLER Tulen. Seal on su tütar. Kas tunned ta veel ära?

PROUA MÜLLER Ta on kõhnaks jäänud.

MÜLLER Ta oli alati kõhn, aga tal läheb hästi. Ta on rikas.

PROUA MÜLLER See teeb tema vihkamise minu jaoks lihtsamaks.

ROMA B. Miks vihkab mu ema oma last?

MÜLLER Sest sina oled noor ja ilus ja sul on jalad, Roma, mis sind kannavad. Tema omad teda ei kannu. Tegelikult vihkab ta iseennast.

PROUA MÜLLER Sa räägid ja räägid ning mõtled, et tead, kuidas asjad on. Ja mõtled välja kujutluspilte, mis ei vasta tegelikkusele. Sellele vaatamata ei kaota ma lootust, ma võitlen meie õnne nimel. Me ei lase end alla neelata tingimustel, mis ei ole meie omad, mida loovad teised, et me neid taluksime.

Härra Müller lükkab oma ratastoolis naise lavalt ära. Roma B. väga üksik. Franz B. on ikka veel meelemärkusetult põrandal siruli. Lindilt tuleb gregoriaani koraal, lava kujutab katedraali. Oscar von Leiden palvetab ikka veel.

ROMA B. See ei ole elu, mis oleks elamist väärt, jumal! Sina oksendad, ja seejärel hakkab sul kergem. Aga meie? Me vihkame üksteist, võitleme üksteise vastu, selmet olla ühel meelel. Ja sina tahtsid, et see kõik niimoodi oleks, jumal! Langetada inimeste kohta kohtuotsuseid, mida nad ei ole suutelised täitma. Me põleme tuhaks, ja sina soojendad meie paistel oma podagrahaigeid sõrmi. Mida kõike ma küll talun, valusid, nii paljude inimeste vaigistamatuid igatsusi? Mis ma olen? Sinu asetäitja maa peal? Asi, mis teeb linna elamisväärseks? Aga just nimelt asi, mitte inimene. Miski, mille peale end tühjaks laaditakse, viljatust seemnest ja valudest ning leinast. Ja linn teeb meist elavad laibad, õõvastavad tegelased, kel pole kohta, kus olla, teisejärguliste eluruumidega, tänavatega, mis meid mürgitavad, kui meid on veel võimalik mürgitada. Valudega, mis ajavad meile hirmu nahka, kui meil hakkab liiga hästi minema. Ja iga nauding varjab endas juba surmavat kahetsust, ja ainult mõrtsukad pääsevad, sest nende elul on sisu, vähemasti sedagi, nad on andnud endast parima. Ma ei näe enam vähimatki põhjust taluda seda, mis matab mu hinge, seda tegelikult matmata. Ma suudlen surnuid, tunnen ammusurnu maitset, kõdu saab mulle lauluraamatuks, tülgestus naudinguks. Ja kui ma laulaksin laule, mis trotsivad hukatust, oleksin ma lehtsaba, kes sööb elavate ahvide ajusid. Ja kui ma seda ei tee, lasen ma ennast ära süüa. Tuleb olla selline, nagu nõutakse, muidu oled kadunud, täiesti omadega läbi. Ma ei taha enam seda elu elada, jumal. Ma tahan selle ära kinkida, tuua ennast ohvriks, selle linna hüvanguks, mis vajab ohvreid, et näida elavana, ja mitte päris viimases järjekorras ka selleks, et päästa iseennast, päästa surmast elus, mis teeb mind nende sarnaseks, kes on unustanud, mis see on, see nende elu. Kes on jäänud nürriks ja keeletuks ning väidavad end õnnelikud olevat ja unustavad, et nad seda tegelikult ei ole, ning kellel ei kasva hambaid, et džunglis ellu jääda. Mina panen oma ameti maha, jumal. Tõmba niite. Ma leian kellegi, kes mind õnnelikuks teeb.

JIM Te olete väga üksik.

ROMA B. Asi ei ole selles.

JIM Aga te ju ometi olete seda.

ROMA B. Jah. Ma olen üksik.

JIM No näete. Seda oleme me kõik.

ROMA B. Tapke mind.

JIM Mul pole põhjust tappa.

ROMA B. Põhjusi on küllaga.

JIM Võib olla. Aga ma laulan. See on küllalt suur väljakutse. See on kõik. *Lahkub.*

Tuleb Kraus, Peter, tahab minna üle lava.

ROMA B. Pidage, jääge seisma!

KRAUS, PETER Mul on kiire.

ROMA B. Meil kõigil on.

KRAUS, PETER Mida te siis tahate?

ROMA B. Surra.

KRAUS, PETER Selle luksuse tarvis hakkab mul küll ajast kahju. Head päeva. *Läheb ära.*

ROMA B. Nad on nagu kurjast vaimust vaevatud.

OSCAR VON LEIDEN Surma ihaleda nii palju lihtsam kui eluga toime tulla.

ROMA B. Teie mind tagasi ei hoia.

OSCAR VON LEIDEN Kes seda suudakski. Ma armastan teie meest.

ROMA B. See on teie asi.

OSCAR VON LEIDEN Te ei põlga meid?

ROMA B. Mul ei ole juba ammu enam jõudu kedagi põlata.

OSCAR VON LEIDEN Seda oli teie suust hea kuulda.

Oscar von Leiden tõstab Franz B. põrandalt üles ja kannab ta nagu Kristus risti lavalt ära. Üle lava lähevad Kraus, Peter, Jim, Hellfritz, Tenor, Müller II, Achfeld ja Hans von Gluck ning laulavad: „Oh du schöner Westerwald“ (/Oo kaunis Westerwald/)^{xi}. Reas viimased on Rikas juut ja Väike prints. Nemad jäävad lavale.

RIKAS JUUT Ma tundsin, et te vajate mind. Ma olen siin.

ROMA B. Ma ei jaksa enam.

RIKAS JUUT Ärge rääkige.

ROMA B. Ma loobun oma rollist. See ei rahulda mind.

RIKAS JUUT Sellega olete mängust väljas. Nagunii on teie eesmärk juba täidetud.

ROMA B. Seda tean ma juba ammu. Ma olen teile andestanud.

RIKAS JUUT Teil ei ole õigust mulle andestada. Te ei ole selle vääriline.

ROMA B. Ma tean, mille vääriline ma olen. Mul ei ole õigust andestada, õigust midagi nõuda. Mul ei ole üldse mingeid õigusi. See on minu šanss. Võimetus on minu šanss.

RIKAS JUUT Me ei ole kunagi koos muusikat kuulanud, mäletate te midagi sellist?

ROMA B. Ma tunnen asja. Muusika oleks võinud meid eksitada.

RIKAS JUUT Ja kes oleks tundnud vajadust pettuse järele?

ROMA B. Meie kõik. Me vajame laule, mis räägivad armastusest.

RIKAS JUUT Te olete meeleheitel. Kuid teie meeleheide ei ole midagi väärt. Sedalaadi meeleheitega ei kaubelda.

ROMA B. Mul ei olnud plaanis kaupa teha.

RIKAS JUUT Kui tahate mind solvata, siis see teil ei õnnestu.

ROMA B. Seda teate te ise kõige paremini.

RIKAS JUUT Ma võiksin teile andestada, kui tahaksin.

ROMA B. Ent mina loobun teie andestusest. Te ei suuda mind trööstida.

RIKAS JUUT Olete selles nii kindel?

ROMA B. Ei. Võib-olla on teil õigus. Võib-olla olete selgi korral teie see, keda ma vajan.

RIKAS JUUT Te olete selle üle juba mõtisklenud?

ROMA B. Jah. Ma tahan surra.

RIKAS JUUT See on parim lahendus. Selles oleme ühel meelel.

ROMA B. Kuid mul ei ole jõudu seda teha.

RIKAS JUUT Kustkohast peakski olema? On teil mingeid plaane?

ROMA B. Ei. Ma olen täiesti iseenda hooleks jäetud. Kuis peaks see pea veel plaane se pistama?

RIKAS JUUT Nii ongi õige. Ja edasi?

ROMA B. Kas oleksite valmis seda minu heaks tegema? See võiks teile koguni rahuldust pakkuda. Ja siis – see ei hoia teid ju pikalt kinni.

RIKAS JUUT Ja küsimusele – Kas mul on selleks põhjust? – oleks teil ka vastus valmis.

ROMA B. Ma võiksin öelda, et tean liiga palju, nüüd, kui ma räägin. Aga sellest teile vist ei piisaks.

RIKAS JUUT Ei. Sellest mulle ei piisaks. Ma teen seda teie heaks.

ROMA B. Tänan. Ma olen väsinud ja lähen nüüd puhkama. Me mõlemad teame, et seda on vähe, aga see on ainus asi. See on praktiline igatsus. Kuid kelle igatsust ikka leevendatakse? Ärge laske mul kauem oodata.

Rikas juut võtab oma lipsu ja kägistab Roma B. Naine lämbub hääletult. Rikas juut lahkub.

VÄIKE PRINTS *laskub põlvili.* Oo mu jumal, ma tänan sind. Ta tappis naise, ta diskvalifitseerus ise. Nüüd on selge, et ta armastas seda naist. Kes armastab, on oma õigused maha mänginud. *Jookseb minema.*

Hellfritz, Tenor ja Achfeld tulevad kirstuga ning asetavad Roma B. kirstu. Nad võivad ümiseda mingit laulu. Samal ajal toimub ümberehitus politseiülema toaks. See asub kõrghoone 16. korrusel. Seal, pooleldi avatud ruloode tagant, avaneb vaade kogu linnale.

MÜLLER II Ta elas niigi oodatust kauem.

KRAUS, PETER Nii see on. Linn neelab oma lapsed alla.

MÜLLER Seal, kust ta nad leiab. Tõsi ta on.

KRAUS, PETER Jäljed?

MÜLLER II Jälgi on küllaga. Kuid mis kasu neist on?

KRAUS, PETER Just. Paneme toimikute hulka.

MÜLLER II Nii see on. Kurb.

KRAUS, PETER Rohkem või vähem, kas pole?

MÜLLER II Rohkem või vähem. Õige. Kellest meil kahju on? Ohvrist?

KRAUS, PETER Kindlasti mitte.

MÜLLER II Näete kui kähku on võimalik ühele meelele jõuda.

KRAUS, PETER On. Teil on õigus. Asi pole vaeva väärt.

MÜLLER II See lugu jookseb tühja.

KRAUS, PETER Kus ongi tema koht. On mul õigus?

MÜLLER II On-on, vennas, on küll.

Tuleb Väike prints.

VÄIKE PRINTS See on minu kohus.

MÜLLER II Seda peab igaüks ise otsustama.

VÄIKE PRINTS Nii see on. Ja mina olen otsustanud.

MÜLLER II Ju see siis peab nii olema.

VÄIKE PRINTS Jah. Ma tunnen mõrvarit.

MÜLLER II Millist mõrvarit? Kas me otsime mõrvarit?

KRAUS, PETER Mina küll ei tea, et otsiksime. Me ju ei otsi mõrvarit.

MÜLLER II Just. Me tõepoolest ei otsi mõrvarit.

VÄIKE PRINTS Võib ju olla, et teie ei otsi. Te leiate ta nagunii, meeldib see teile või mitte.

MÜLLER II Miks te surnuid rahule ei jäta? Kas nad on ära teeninud, et nende ümber käib selline tants? Et neil peavad veel põrguski kõrvad pilli lööma?

VÄIKE PRINTS Siin käib jutt elavatest, ja antud juhul minust. Niisiis – ma võtan äri üle.

KRAUS, PETER Kui keegi teid kuulab.

VÄIKE PRINTS Küll ma need leian, kes mind kuulavad.

MÜLLER II Ta jätab otsusekindla mulje, kas pole?

KRAUS, PETER Jah. Ta jätab üsnagi otsusekindla mulje.

MÜLLER II Kummaline. Ikka veel ei tunne mõni selle linna seadusi. Mida sellistega küll teha?

KRAUS, PETER Ahastamapanev olukord.

VÄIKE PRINTS Rikas juut oli see, kes ta tappis. Te võtate ta vahi alla ja pistate pokri.

MÜLLER II Nii kurb. Miks vastab see, kellelt keegi ei küsinud. Aga inimese tahe on tema taevariik.

Kraus, Peter on astunud Väikese printsi selja taha ja virutab talle püstoliga pähe. Väike prints variseb kokku. Kraus, Peter võtab ta ja viskab aknast välja. Ta vaatab laibale üsna pikalt järele.

KRAUS, PETER Nii! Küll on kahju. Mõni asi lihtsalt tuleb ära teha. See võib sul kohe elu ära rikkuda.

Müller II haarab telefonitoru.

MÜLLER II Siin politseiülem, Müller II. Minu juures hüppas just üks mees aknast välja. Vaadake palun järele, eks ole.

Tulevad Rikas juut ja Kääbus.

RIKAS JUUT Mul vedas. Äärepealt oleks keegi mulle pähe kukkunud.

MÜLLER II Jah, oli üks, kes ei tahtnud enam elada.

RIKAS JUUT Kahju, tõesti kahju. Iseenesest oli ju tubli mees.

KRAUS, PETER Ta pingutas oma tublidusega üle, selles oli asi.

MÜLLER II Ta teadis üht-teist asjust, mis temasse ei puutunud.

RIKAS JUUT Kujutan ette. Need linnad! Mida need meiega teevad. Muide, see kääbus siin, seesama peletis, võib tõestada, kus ma olin, kui see mõrv aset leidis. Hirmus lugu, kas pole?

KÄÄBUS Me olime sel ajal Läänes. Igal ajal, mis aga vaja, olime Läänes äri ajamas.

MÜLLER II Nii on tubli, pisike, tubli-tubli.

RIKAS JUUT Kui mees on väike, siis ei jää tal muud üle kui tubli olla, kas pole?

KÄÄBUS Nii see on.

Achfeld ja Hellfritz, Tenor veavad Franz B. sisse ning lasevad Müller II ette põrandale kukkuda.

MÜLLER II Vaadake – see on mõrtsukas, keda me vajame, kes on meile meelega järele. Või mis?

FRANZ B. Ei!

MÜLLER II Rahu-rahugi, mu poiss, küll me juba üksmeelele jõuame.

Lõpp.